

Gold Rush, California : การตื่นทองที่แคลิฟอร์เนีย

การตื่นทองที่แคลิฟอร์เนียใน ค.ศ. ๑๘๔๙ ทำให้ดินแดนทางภาคตะวันตกของสหรัฐอเมริกาขยายตัวอย่างรวดเร็ว และแม้ว่าจะมีการตื่นทองอีกหลายครั้งทางภาคตะวันตกของสหรัฐอเมริกา อาทิ ที่โคโลราโด (Colorado) เนวาดา (Nevada) ไอดาโฮ (Idaho) มอนแทนา (Montana) เซาท์ดาโคตา (South Dakota) และอะแลสกา (Alaska) แต่ยังไม่เคยมีการตื่นทองครั้งใดในประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกาที่สำคัญและมีชื่อเสียงเท่าการตื่นทองที่แคลิฟอร์เนีย

การพบทองของเจมส์ วิลเลียม มาร์แชลล์ (James William Marshall) นักบุกเบิกชาวอเมริกันเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ค.ศ. ๑๘๔๘ ทำให้นโยบายของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับดินแดนทางตะวันตกเปลี่ยนไป มาร์แชลล์พบทองโดยบังเอิญที่หุบเขาโคโลมา (Coloma) บริเวณเซาท์ฟอว์ก (South Fork) ของแม่น้ำอเมริกัน (American) ทางตะวันออกเฉียงเหนือของเมืองแซคราเมนโต (Sacramento) ขณะรับจ้างสร้างโรงเลื่อยให้จอห์น ออกัสตัส ชัตเตอร์ (John Augustus Sutter) ซึ่งอพยพจากสวิตเซอร์แลนด์มาทำไร่ในที่ดินผืนนี้ตั้งแต่แคลิฟอร์เนียยังเป็นของเม็กซิโก

ช่วงแรก ๆ หลังจากพบทองชัตเตอร์กับมาร์แชลล์ตกลงเป็นหุ้นส่วนกัน และพยายามเก็บเรื่องนี้ไว้เป็นความลับ แต่ข่าวรั่วออกไป ทำให้นักแสวงโชคแถบแคลิฟอร์เนียพากันบุกกรุกเข้าไปขุดทองในที่ดินของชัตเตอร์ ในขณะที่คนทางภาคตะวันออกยังคิดว่าเรื่องนี้เป็นเพียงข่าวลือ จนในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๘๔๘ ผู้ว่าการทหาร (military governor)^{*} ของแคลิฟอร์เนียชื่อริชาร์ด บานส์ เมสัน (Richard Barnes Mason) รายงานให้กระทรวงสงครามของสหรัฐอเมริกาทราบว่าทองคำที่ร่อนได้จากแม่น้ำแซคราเมนโตกับแม่น้ำแซนจัวกิน (San Joaquin) มีมูลค่าสูงกว่าค่าใช้จ่ายที่สหรัฐอเมริกาต้องเสียไปในการทำสงครามเม็กซิโก (Mexican War ค.ศ. ๑๘๔๖-๑๘๔๘)* ถึงกว่า ๑๐๐ เท่าตัว และต่อมาในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๘๔๘ ประธานาธิบดีเจมส์ เค. โพลก์ (James K. Polk ค.ศ. ๑๘๔๕-๑๘๔๙)* ก็ได้รายงานเรื่องนี้ต่อรัฐสภาสหรัฐอเมริกา (Congress of the United States)* พร้อมกับตั้งข้อสังเกตว่าแคลิฟอร์เนียจะทำให้สหรัฐอเมริกา 망คั่งร่ำรวย จึงเกิดการตื่นทองครั้งใหญ่ทั่วสหรัฐอเมริกา เนื่องจากในเวลานั้นเศรษฐกิจทางภาคตะวันออกของสหรัฐอเมริกากำลังได้รับผลกระทบอย่างหนักจากสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกากับเม็กซิโกที่เพิ่งสิ้นสุดลงใน ค.ศ. ๑๘๔๘ คนหนุ่มสาวส่วนใหญ่ซึ่งแทบไม่มีโอกาสสร้างตัวพร้อมใจกันเดินทางไปขุดทองที่แคลิฟอร์เนียด้วยความหวังว่าจะร่ำรวยกลับมา การพบทองครั้งนี้จึงมีผลทางด้านจิตวิทยาต่อคนอเมริกันในช่วงนั้นเป็นอย่างมาก

^{*} เนื่องจากดินแดนแคลิฟอร์เนียยังไม่ได้รับการสถาปนาเป็นมลรัฐ การปกครองดูแลดินแดนจึงอยู่ในความดูแลของทหาร ผู้ว่าการทหารจึงเป็นทั้งผู้ปกครองดินแดนและผู้บัญชาการทหารในดินแดนนั้นด้วย

การตื่นทองที่แคลิฟอร์เนียเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ยิ่งใหญ่กว่าการตื่นทองที่มลรัฐจอร์เจีย (Georgia) ซึ่งเกิดขึ้นก่อนหน้านี้ คือ ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๒๘-๑๘๓๐ และการตื่นทองในดินแดนอะแลสกา และดินแดนอื่น ๆ ทางภาคตะวันตกเกิดขึ้นในเวลาต่อมา เพราะไม่เพียงแต่คนทั่วสหรัฐอเมริกาจะทิ้งครอบครัวเดินทางไปแสวงโชคที่แคลิฟอร์เนีย แต่การพบทองที่แคลิฟอร์เนียยังดึงดูดคนจากทุกมุมโลกให้เดินทางมาที่นี่ จนแม้แต่พวกที่ไปไม่ได้ก็ยังร่วมกันตั้งสโมสรขึ้นมาหลายแห่ง เพื่อช่วยกันออกเงินส่งตัวแทนของตนไปขุดหาทองที่แคลิฟอร์เนีย ใน ค.ศ. ๑๘๔๕ จึงมีพวกนักแสวงโชคซึ่งเรียกกันว่า 'นักขุดทองปี' ๔๕ (Forty-Niners)* เดินทางไปแคลิฟอร์เนียถึงประมาณ ๔๐,๐๐๐ คน และแม้ว่านักขุดทองปี' ๔๕ จะเดินทางมาจากทั่วโลก แต่ส่วนใหญ่เป็นชาวอเมริกันจากทุกหมู่บ้านซึ่งพากันทิ้งครอบครัวเดินทางไปแสวงโชคที่แคลิฟอร์เนีย กลุ่มนี้เดินทาง แผนที่จะแคลิฟอร์เนีย เครื่องมือขุดทอง และโกลโดมิเตอร์ (goldometer) ซึ่งโฆษณาว่าสามารถบอกได้ทันทีว่ามีทองอยู่ตรงไหน จึงมีวางขายแทบทุกหมู่บ้าน

การขุดทองที่แคลิฟอร์เนียในช่วงแรกได้ทองเป็นจำนวนมาก โดยใช้เพียงภาชนะก้นแบนตักดินไปล้างในแม่น้ำที่อยู่ใกล้ ๆ ให้ดินหลุดไปเหลือแต่ผงทองตกอยู่ที่ก้นภาชนะ ต่อมาเพื่อให้ร่อนทองได้มากขึ้นจึงใช้พลั่วตักดินใส่รางยาว ๆ แล้วใช้น้ำล้างให้ดินหลุดไปจนหมดเหลือแต่ผงทอง การขุดทองได้ง่าย ๆ โดยแทบไม่ต้องลงทุนเลยนี้ทำให้คนที่มาที่นี่มีมือเปล่าร่ำรวยขึ้นได้ในพริบตา ในช่วง ๕ ปีแรกของการตื่นทองนักขุดทองสามารถขุดทองได้เป็นมูลค่ารวมกันถึงกว่า ๒๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ชาวอเมริกันหลายคนจึงเชื่อว่าเป็นลิขิตของพระเป็นเจ้า (Manifest Destiny) ที่ทรงมีพระประสงค์จะประทานความมั่งคั่งให้กับสหรัฐอเมริกา เพื่อให้ประเทศนี้ขยายตัวจะได้ช่วยให้โลกดีขึ้น

การพบทองที่แคลิฟอร์เนียมีผลดีต่อเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาหลายด้าน กล่าวคือทำให้ประเทศนี้มั่งคั่งอย่างมาก และยังทำให้ธุรกิจเดินเรือเติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะค่าเดินทางและค่าขนส่งสินค้าไปยังแคลิฟอร์เนียในช่วงที่มีการตื่นทองสูงใจให้นักธุรกิจชาวอเมริกันหันมาต่อเรือมากขึ้น จนทำให้สหรัฐอเมริกากลายเป็นคู่แข่งทางด้านพาณิชย์นำของอังกฤษและชาติที่เป็นนักเดินเรืออื่น ๆ เพราะเรือเหล่านี้ไม่ได้สร้างขึ้นมาเพื่อใช้เดินทางไปแคลิฟอร์เนียเท่านั้น แต่ยังเดินทางไปประเทศจีนเพื่อหาซื้อสินค้าประเภทใบชาและผ้าไหม และเดินทางไปออสเตรเลียเพื่อหาซื้อข้าวสาลีและทองคำด้วย

ในช่วงทศวรรษ ๑๘๕๐ ซึ่งกำลังมีการตื่นทองที่แคลิฟอร์เนียทั้งสหรัฐอเมริกาและอังกฤษซึ่งเป็นคู่แข่งกันทางการค้า ต่างพยายามหาเส้นทางเดินเรือที่สามารถช่วยให้การเดินทางติดต่อระหว่างมหาสมุทรแอตแลนติกกับมหาสมุทรแปซิฟิกเป็นไปได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากในช่วง

ทศวรรษ ๑๘๔๐ ชาวอเมริกันที่เดินทางจากนิวยอร์กไปแคลิฟอร์เนียหากไม่เดินทางทางบกด้วยเกวียน ประทุน ก็จะต้องเดินทางอ้อมแหลมฮอร์น (Cape Horn) ซึ่งอยู่ตรงปลายสุดของทวีปอเมริกาใต้ หรือเดินทางด้วยเรือไปยังคอคอดบริเวณอเมริกากลางซึ่งมีลักษณะเป็นแผ่นดินแคบ ๆ คั่นอยู่ระหว่าง มหาสมุทรแอตแลนติกกับมหาสมุทรแปซิฟิก จากนั้นจึงเดินทางทางบกข้ามคอคอดดังกล่าว หรือใช้ เรือแคนูล่องไปตามแม่น้ำผ่านป่าทึบของอเมริกากลางไปขึ้นเรือที่เมืองปานามาซิตี (Panama City) ทาง ริมฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก วิธีนี้แม้จะทุ่นเวลากว่าวิธีอื่น ๆ แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงมากเช่นเดียวกับการ เดินทางอ้อมแหลมฮอร์น และยังต้องเสี่ยงกับโรคภัยไข้เจ็บ ตลอดจนสัตว์ร้ายในป่าขณะเดินทางไป เมืองปานามาซิตี และแม้ประเทศโคลัมเบีย (Colombia) ซึ่งขณะนั้นมีอำนาจเหนือคอคอด จะเคยลง นามในสนธิสัญญาบิเดิล-มิลลาริโน (Bidlack-Millarino Treaty) ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๔๖ ยินยอมให้ รัฐบาลสหรัฐอเมริกาสร้างทางรถไฟข้ามคอคอดดังกล่าวแลกเปลี่ยนกับการที่สหรัฐอเมริการับรอง อำนาจของโคลัมเบียเหนือดินแดนปานามา แต่ทางรถไฟข้ามคอคอดซึ่งสามารถช่วยให้การเดินทางไป ต่อเรือที่เมืองปานามาซิตีสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น สร้างเสร็จไม่ทันขนส่งนักขุดทองปี' ๔๙ เพราะเริ่ม สร้างใน ค.ศ. ๑๘๕๐ และไปสร้างเสร็จใน ค.ศ. ๑๘๕๕ เมื่อกระแสการตื่นทองที่แคลิฟอร์เนียเริ่มจาง ลงแล้ว

นอกจากนี้ การขยายตัวของการเดินเรือในช่วงที่มีการตื่นทองยังทำให้ภาคพื้นทวีปนี้ เติบโตอย่างรวดเร็ว และแม้การเดินทางทางเรือจากภาคตะวันออกไปภาคตะวันตกของสหรัฐอเมริกา จะเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าการเดินทางทางบกด้วยเกวียนประทุน แต่นักขุดทองปี' ๔๙ จำนวนไม่น้อยก็ยัง เลือกเดินทางด้วยวิธีนี้ นักธุรกิจชาวนิวยอร์กหลายคนจึงตั้งบริษัทเดินเรือขึ้นมาจัดการเดินทางให้นัก แสวงโชคที่ต้องการเดินทางไปแคลิฟอร์เนียโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังทำให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาเริ่มคิด เรื่องการขุดคลองตรงจุดใดจุดหนึ่งของอเมริกากลางซึ่งมีลักษณะเป็นคอคอด เพื่อให้กองทัพเรือ สหรัฐอเมริกาสามารถเดินทางจากมหาสมุทรแอตแลนติกไปยังมหาสมุทรแปซิฟิกได้เร็วขึ้น

การตื่นทองมีความสำคัญต่อความเจริญของดินแดนทางภาคตะวันตกของสหรัฐอเมริกา เป็นอย่างมาก เพราะทำให้มีเมืองสำคัญ ๆ เกิดขึ้นทางแถบนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งซานฟรานซิสโก (San Francisco) ซึ่งกลายเป็นเมืองที่สำคัญที่สุดของแถบชายฝั่งแปซิฟิก เนื่องจากนักบุกเบิกหลายคนเมื่อ เดินทางทางเรือมาขึ้นฝั่งที่เมืองนี้แล้ว เล็งเห็นว่าการขายเครื่องมือขุดทองและเครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ให้นักขุดทอง ทำเงินได้มากกว่าโดยเสี่ยงอันตรายน้อยกว่าการขุดทอง จึงปักหลักทำธุรกิจอยู่ ณ ที่นี้ ซานฟรานซิสโกจึงกลายเป็นศูนย์กลางทางการค้าของแถบตะวันตกไกลในเวลาอันรวดเร็ว

ในขณะเดียวกัน การตื่นทองยังมีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการทางด้านสังคมและ เศรษฐกิจของแคลิฟอร์เนีย ทำให้แคลิฟอร์เนียมีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากประมาณ ๑๕,๐๐๐

คนเป็น ๒๕๐,๐๐๐ คนในเวลาเพียง ๔ ปีตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๔๘-๑๘๕๒ จึงได้รับการสถาปนาให้เป็นมลรัฐที่ไม่มีทาสใน ค.ศ. ๑๘๕๐ จากดินแดนที่เคยเจียบเหงาของเม็กซิโก แคลิฟอร์เนียกลายเป็นมลรัฐที่มั่งคั่งร่ำรวยมลรัฐหนึ่งของสหรัฐอเมริกา สมกับที่ได้รับสมญานามว่า มลรัฐทองคำ (Golden State) นอกจากนี้ การพบทองในมลรัฐนี้ยังทำให้รัฐสภาสหรัฐอเมริกาให้ความเห็นชอบโครงการสร้างทางรถไฟสายข้ามทวีปเชื่อมภาคตะวันออกกับภาคตะวันตกของสหรัฐอเมริกาเข้าด้วยกัน

ปัจจุบันแม้กระแสการตื่นทองที่แคลิฟอร์เนียจะสิ้นสุดลงแล้ว เรื่องราวของนักขุดทอง การแสวงโชค ความมั่งคั่งชั่วข้ามคืน รวมทั้งชื่อเสียงของแคลิฟอร์เนียในยุคนี้ ยังคงเป็นที่กล่าวขวัญเรื่อยมาในประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกา.

(กุลวดี มกรภิรมย์)